

Transportteknisk fördröjningszon

Bör Finland avstå från allmän värnplikt? Frågan dyker upp i den offentliga debatten då och då, i synnerhet i samband med nyheter om att andra EU-stater beslutat avstå från värnplikten och helt satsa på yrkesarméer.

Det finns två skäl till att man fattar dylika beslut. För det första ledde kalla krigets slut till att hotet om ett europeiskt storkrig drastiskt reducerades. Och för det andra har den moderna vapentechnologin blivit så avancerad att stora värnpliktsarméer inte nödvändigtvis alls är den bästa livförsäkringen för en nation.

I bakgrunden skymtar också Förenta staternas jättelika försprång i vapentechnologin, som har lett till att de europeiska Nato-länderna har insett att det inte lönar sig att öda alltför mycket skattepengar på ett eget försvar. Om det verkligen kniper så överlåter man gärna dödandet och bombandet åt amerikanerna.

Ett färskt exempel på detta var ju Kosovokriget 1999, i vilket nästan alla väsentliga operationer verkställdes av amerikanska Air Forces. Kriget kritiserades mycket också här i Finland, men med facit i hand kan vi konstatera att det amerikanska ingripandet blev ett resolut slut på det jugoslaviska inbördeskriget.

Finland är emellertid inte ett centraleuropeiskt land. Trots att många räknar med att Finland i likhet med Sverige redan är ett inofficiellt Nato-land, finns det inte tillräckliga garantier för att Nato skulle ha kapacitet eller ens intresse av att skydda Finland om det började brinna i våra knutar.

Den svenske historikern Wilhelm Agrell har i en intressant studie om den svenska militärledningens planläggning funnit att man i början av kalla kriget betecknade Finland som en "transportteknisk fördröjningszon". Beteckningen är bra att hålla i minnet.

Den sammanfattar så väl hur man i mer folkrika länder ser på Finlands strategiska betydelse. Och den påminner oss finländare om att det finns en uppenbar strategisk nytta av ett stort territorium. Men för att kunna utnyttja denna fördel krävs ett territoriellt försvarssystem, som kan upprätthållas endast genom allmän värnplikt.

Det finns också andra förnufts-skäl till att hålla fast vid värnplikten. Mycket tyder på att EU:s kommande krishanteringstrupper småningom införlivas helt och hållet med Natos militära strukturer. När så har skett uppstår det förr eller senare situationer då Finlands i likhet med andra EU-stater förväntas fylla sin plikt och lojalt delta i unionens/Natos krishanteringsoperationer.

Detta är ju alldeles rätt och rimligt, eftersom vi förstås måste hjälpa andra unionsstater om vi förväntar oss att de någon gång ska hjälpa oss. Men om vi håller fast vid vår allmänna värnplikt och vårt territoriella försvarssystem är det från början klart att Finlands främsta roll inom EU:s gemensamma försvar är att hålla dess långa östgräns lugn och stabil. Snabba utryckningar och omfattande offensiver med vapentechnologi av sista skriket är något som endast drillade yrkesarméer klarar av.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 30.1.2005